

Наукові перспективи
Видавнича група

ISSN (print) 2708-7530
DOI: 10.52058/2708-7530-2024-8(50)

НАУКОВІ ПЕРСПЕКТИВИ

СЕРІЯ: "ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ", СЕРІЯ: "ПРАВО",
СЕРІЯ: "ЕКОНОМІКА", СЕРІЯ: "ПЕДАГОГІКА",
СЕРІЯ: "ПСИХОЛОГІЯ", СЕРІЯ: "МЕДИЦИНА"

Миру нашій Україні

Випуск 8(50)

2024

ISSN (print) 2708-7530

DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-8\(50\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-8(50))

Наукові перспективи: журнал. 2024. № 8(50) 2024. С.994

*Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 24.09.2020 р.
№ 1188 журналу присвоєно категорію "Б" із галузей науки:
державне управління, право та економіка*

*Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021
№ 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології*

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 26.08.2024, № 9/8-24)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 24436-14376Р від 09.06.2020 р.

Журнал видається за підтримки Міжнародного економічного інституту (Есеніце, Чехія) та
КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва"

Журнал заснований з метою розвитку вітчизняного наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні та за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку державного управління, права, економіки, психології, педагогіки та медицини. Видання розраховано на дослідників, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, магістрів, фахівців-практиків.

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор:

Жукова Ірина Віталіївна

кандидат наук з державного управління, доцент, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, Лауреат премії імені Івана Франка у галузі інформаційної діяльності, Лауреат Всеукраїнської премії «Інновація в освіті — 2018», м. Київ, Україна

Заступники Головного редактора:

Янчук Артем Олександрович — доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, Заступник керівника Апарата Верховної Ради України (Київ, Україна);

Непомнящий Олександр Михайлович — доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, професор, Дійсний член Академії будівництва України, професор кафедри архітектури і просторового планування Національного авіаційного університету (Київ, Україна). Заслужений будівельник України, Почесний працівник будівництва та архітектури, державний службовець 3 рангу (Київ, Україна);

Дацій Олександр Іванович — доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (Київ, Україна);

Макаренко Олександр Миколайович — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна).

Редакційна колегія:

Романенко Євген Олександрович — доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Генерального штабу Збройних сил України, президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна);

Арошидзе Паата — доктор економічних наук, професор, Асоційований професор Державного університету імені Шота Руставелі (Грузія);

Ахметова Лайла Сейсембековна — доктор історичних наук, професор політології, професор кафедри ЮНЕСКО, міжнародної журналістики і медіа в суспільстві факультету журналістики Казахського Національного університету (КазНУ) ім. аль-Фарабі (Казахстан) ;

Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Балахтар Катерина Сергіївна — здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна);

Бурик Зорiana Михайлівна — доктор наук з державного управління, старший викладач кафедри регіонального управління та місцевого самоврядування Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна) ;

Вашека Тетяна Володимирівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна) ;

Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Сташіца в Пілі (м. Піла, Польща) ;

Вдовіна Олена Олександрівна — кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент кафедри українознавства, культури та документознавства Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, Україна);

Гбур Зоряна Володимирівна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна) ;

Долгова Олена Миколаївна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Гвожджевiч Сильвія — кандидат наук, кафедра адміністрації та національної безпеки Державної професійної вищої школи ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща);

Головач Наталія Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Гудзенко Ганна Володимирівна — кандидат медичних наук, асистент кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна);

Гуменникова Тамара Рудольфівна — доктор педагогічних наук, професор, директор Придунайської філії Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Гечбаїя Бадрі Нодаровiч — доктор економічних наук, професор, Асоційований професор Батумського державного університету ім. Шота Руставелі (Грузія);

Дегтяр Андрій Олегович — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та підприємництва Національного аерокосмічного університету імені М.С. Жуковського, Заслужений діяч науки і техніки України (Харків, Україна) ;

Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна) ;

Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна) ;

Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Кайдашев Роман Петрович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Кобець Дмитро Леонтійович - кандидат економічних наук (доктор філософії), доцент Хмельницького національного університету, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування (м. Хмельницький, Україна) ;

Коляденко Ніна Володимирівна — доктор медичних наук, доцент, завідувач кафедри медичної психології Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (Київ, Україна) ;

Лігоцький Анатолій Олексійович — доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна) ;

Лич (Назарук) Оксана Миколаївна — доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Мальцев Дмитро Валерійович — кандидат медичних наук, завідувач лабораторії імунології і молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна) ;

Мельник Володимир Степанович — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна);

Мідельський Сергій Людвигович — професор, Академік, Президент Регіональної Академії Менеджменту (Казахстан);
Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща);

Мовмига Наталія Євгенівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки праці та навколишнього середовища Національного Технічного Університету «Харківський Політехнічний Інститут» (Харків, Україна);

Мотренко Тимофій Валентинович — доктор філософських наук, професор, професор кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом, Академік Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна) ;

Нікульчев Микола Олександрович — доктор богословських наук, кандидат філософських наук, професор, доцент кафедри історії та права ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» (Покровськ, Донецька область, Україна);

Недбалек Карел — доктор філософії (PhD) в галузі права, доцент, професор Європейського професійного докторату, МВА, адвокат (Чехія) ;

Новак-Каляєва Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна) ;

Носирев Олександр Олександрович — кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Харків, Україна) ;

Орел Марія Григорівна — доктор наук з державного управління, професор кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, професор кафедри аналітичної економіки та природокористування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (Київ, Україна);

Пархоменко-Куцєвіл Оксана Ігорівна — доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Перестюк Інга Миколаївна — кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (Київ, Україна);

П'янківська Людмила Володимирівна – кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії психологічного забезпечення, Державний науково-дослідний інститут МВС України (Київ, Україна);

Радзіховська Наталія Станіславівна — кандидат медичних наук, лікар вищої категорії, завідувач відділенням неврології КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м. Києва", асистент кафедри неврології НМУ імені О.О. Богомольця (Київ, Україна) ;

Савенко Олена Анатоліївна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і права Дніпровського державного аграрно-економічного університету, членкиня громадської наукової організації "Фінансово-економічна наукова рада" (Київ, Україна) ;

Ситник Григорій Петрович — доктор наук з державного управління, кандидат технічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри державного управління Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна) ;

Стовба Тетяна Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та морського права Херсонської державної морської академії (Херсон, Україна);

Тимошенко Наталія Юрївна — кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (м. Київ, Україна);

Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна) ;

Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна) ;

Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна) ;

Цимбалюк Руслан Степанович — кандидат медичних наук, доцент кафедри загальної хірургії № 1 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №2 (Київ, Україна) ;

Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна) ;

Шаповалова Алла Миколаївна - кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри філософії та історії Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського (Київ, Україна) ;

Якимчук Аліна Юрївна — доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна) ;

Яковицька Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна).

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

© автори статей, 2024

© Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління, 2024

© Асоціація науковців України, 2024

© Видавнича група «Наукові перспективи», 2024

ЗМІСТІ

СЕРІЯ «Державне управління»

Karpenko L.M., Izha M.M., Kurleiev Yu.V., Zinchenko D.O. <i>INSTITUTIONAL DIMENSION OF PUBLIC ADMINISTRATION DIGITALIZATION: DIGITAL SCENARIO OF THE DEVELOPMENT IN UKRAINE</i>	16
Бідник Т.В. <i>ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД</i>	29
Богданова В.О. <i>МІЖПАРЛАМЕНТСЬКА ДИПЛОМАТІЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ: АНАЛІЗ КЛЮЧОВИХ ПОНЯТЬ ТА ВПЛИВ НА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ</i>	40
Василенко Н.В. <i>ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ: ДЕФІНІЦІЙНИЙ АНАЛІЗ</i>	56
Вербоватий А.В. <i>ОСНОВНІ ІНСТРУМЕНТИ ЦИФРОВОГО МАРКЕТИНГУ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ</i>	65
Вербовенко О.П., Кириленко В.А. <i>ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ</i>	74
Войтко С.В., Черненко Н.О., Глущенко Я.І., Корогодова О.О. <i>РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НАДЗВИ- ЧАЙНИМИ ТА КРИЗОВИМИ СИТУАЦІЯМИ В УКРАЇНІ</i>	89
Вольська О.М. <i>РОЛЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У ФОРМУВАННІ МОДЕЛІ ДЕМОКРАТИЧНОГО ВРЯДУВАННЯ НА ЛОКАЛЬНОМУ РІВНІ</i>	104
Гасюк І.Л., Іваній О.М. <i>ЛОГІЧНО-ФОРМАЛЬНІ ТА КРИТЕРІАЛЬНІ МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ</i>	112

Гібкін К.Р. <i>ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗЗИ: ДОСВІД КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ</i>	130
Дорофєєв О.В., Стрілець Б.В. <i>МОДЕРНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ</i>	141
Кириленко М.М. <i>ДЕРЖАВНИЙ МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ</i>	156
Коломійчук О.Е., Ткаліч В.В. <i>НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ АКУШЕРСЬКО-ГІНЕКОЛОГІЧНОЮ СЛУЖБОЮ В УКРАЇНІ</i>	167
Коман А.І. <i>ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТНО-КОШТОРИСНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ У МІСТОБУДУВАННІ</i>	187
Мосєєв Г.С. <i>ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СФЕРИ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ</i>	195
Пархоменко-Куцевіл О.І. <i>ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН У КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКИЙ ВПЛИВ</i>	206
Пастущенко І.П. <i>ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ МЕДИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В УКРАЇНІ</i>	219
Позичанюк К.І. <i>ОСВІТА ЯК МЕХАНІЗМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ</i>	232
П'ятничук І.Д. <i>КОМУНІКАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ</i>	243
Савицький А.Я. <i>РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ІНІЦІАТИВ У РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ</i>	254

- Салюк-Кравченко О.О.** 266
МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
- Терещенко Д.А., Косенко А.В.** 279
ОНОВЛЕННЯ В ПУБЛІЧНІЙ ІМІГРАЦІЙНІЙ ПОЛІТИЦІ ЯК ПРИХОВАНИЙ РЕСУРС ПОДАЛЬШОЇ КОРПОРАТИЗАЦІЇ ВЕЛИКИХ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ
- Фоменко Є.В.** 287
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СПІВРОБІТНИЦТВА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
- Шаповалов Г.М.** 298
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ШЛЯХІВ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМ ВІЙСЬКОВИМ СПІВРОБІТНИЦТВОМ УКРАЇНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ
- СЕРІЯ «Економіка»**
- Korohodova O.O., Hrechko A.V., Chernenko N.O., Hlushchenko Ya.I., Petrenko K.V.** 308
FEATURES OF INTERNATIONAL PROJECT MANAGEMENT UNDER CRISIS CONDITIONS
- Kukharuk A.D., Jingwen He** 321
ANALYSIS OF THE IMPACT OF TECHNOLOGICAL INNOVATION INVESTMENT ON THE COMPETITIVENESS OF INNOVATIVE ENTERPRISES
- Авраменко Т.А.** 331
ПІДХОДИ ДО ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ НА МЕЗОРІВНІ
- Атамас О.П.** 346
ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ПРИВАБЛИВІСТЮ В УМОВАХ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ
- Булкот О.В., Петрієв Д.А.** 354
ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНИХ БІЗНЕС СТРАТЕГІЙ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН

- Буртняк І.В., Кушнір О.С., Судук Н.В.** 363
ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕНСИВНОСТІ ПОТОКІВ ПОКУПЦІВ ТОРГІВЕЛЬНОЇ МЕРЕЖІ
- Вишневецька О.В.** 373
СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ
- Грабарєв А.В., Мозгалі О.П., Федоренко О.Д., Мозговий С.А.** 389
ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНІ МОДЕЛІ ОЦІНЮВАННЯ СИНЕРГЕТИЧНИХ ЕФЕКТІВ У РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ
- Гулько Л.А., Замлинський С.С., Коваленко О.А.** 401
ПІСЛЯВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ КРАЇН: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ
- Єпіфанова І.М., Дмитрієв Л.Г.** 414
СТРАТЕГУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ
- Кондратюк В.В.** 425
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ
- Кошовий Б.-П.О.** 437
ІДЕНТИФІКАЦІЯ ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ РОЗБУДОВИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ДОСЯГНЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІЇ
- Крупа О.М., Боруцька Ю.З., Іванюк П.В.** 450
НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ НАПРЯМІВ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТУРИСТИЧНО-КРАЄЗНАВЧОЇ ТА РЕКРЕАЦІЙНО-ЕКСКУРСІЙНОЇ ГАЛУЗЕЙ В УКРАЇНІ
- Крушинська А.В., Бурбела А.Л.** 460
СТРАТЕГІЇ ОПТИМІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ: СТРАХОВІ МЕХАНІЗМИ У БОРОТБІ З ТУБЕРКУЛЬОЗОМ
- Литвин Л.М., Григорук А.А., Сарай Н.І.** 469
РОЛЬ ІННОВАЦІЙ У МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЯХ ПІД ЧАС ВІЙНИ
- Максимова І.І., Іщук О.В., Слободян Н.Б.** 480
ЗЕЛЕНА ЕНЕРГЕТИКА ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ: СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТА ВПЛИВ НА ЕНЕРГЕТИЧНУ БЕЗПЕКУ

- Мединська Н.В., Шевченко М.Г., Опанасенко А.О.** 493
*ПІДПРИЄМНИЦТВО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: СУЧАСНІ
ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ПІДТРИМКИ*
- Станіславик О.В., Коваленко О.М.** 507
*ОПЕРАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ВАЖІЛЬ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУ-
РЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА*
- Судук Н.В., Бушинський Є.В.** 523
*МОДЕЛЬ ОЦІНЮВАННЯ КОНВЕРГЕНЦІЇ ТА ДИВЕРГЕНЦІЇ РЕГІОНІВ
УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ*
- Цвірко К.В.** 535
*ІНСТРУМЕНТИ ОЦІНКИ ПРОЄКТІВ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО
ПАРТНЕРСТВА*
- Чуб П.М., Охрименко І.Б.** 546
*АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ В
КРЕДИТНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ БАНКУ*
- СЕРІЯ «Право»**
- Strelchenko O.H., Strelchenko A.M.** 559
*COMPARATIVE-LEGAL CHARACTERISTICS OF "ADMINISTRATIVE-
LEGAL REGULATION" AND "ADMINISTRATIVE-LEGAL SECURITY"
AND THEIR MODERN INTERPRETATION*
- Vorobel U.B.** 570
*LEAVING A STATEMENT OF CLAIM WITHOUT MOVEMENT AND
LEAVING IT WITHOUT CONSIDERATION: PROBLEMATIC ASPECTS OF
THE CORRELATION OF CIVIL PROCEDURE INSTITUTIONS*
- Берч В.В.** 582
*ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ЩОДО РОЛІ ТА ЗНАЧЕННЯ СУДУ
ПРИСЯЖНИХ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ*
- Гуцул І.А.** 589
*ВЕКТОРИ УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД
КІНОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У МИТНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ*
- Дутка І.В.** 603
ЗАКОНОДАВЧІ ВИМОГИ ДО ВИКОНАВЦІВ У ПОЛЬЩІ

- Запогоцька О.В.** 613
*НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН:
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ*
- Ігнатченко І.Г., Рябченко Я.С.** 624
*ГУМАНІТАРНІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТИВНИХ ПРАВ ГРОМА-
ДЯН, В АСПЕКТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
МОТИВАЦІЇ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ*
- Кішінець Ю.А.** 638
*ГЕНЕЗА ТА СЬОГОДЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ОБУМОВЛЕНОСТІ
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НОРМ ПРО ПРАВОПОРУШЕННЯ У
СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН*
- Козлітін Д.О.** 650
ОЗНАКИ РАДІОМОВНИКА ЯК СУБ'ЄКТА СУМІЖНИХ ПРАВ
- Мех Ю.В., Гревцев М.С., Гревцев П.С.** 661
*ДЕРЖАВА ТА УПОВНОВАЖЕНІ НЕЮ ОРГАНИ ЯК СУБ'ЄКТИ
КОНТРОЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ*
- Наливайко О.І.** 671
*РОЛЬ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ*
- Нос Ю.С., Полюх Р.В.** 681
*ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ЗЕМЕЛЬ ОБОРОНИ У ПЕРІОД
ВОЄННОГО СТАНУ: АКТУАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА ТА
СУДОВОЇ ПРАКТИКИ*
- Омельченко А.В., Кожура Л.О., Чорна В.Г.** 702
*СУСПІЛЬНІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК
ПРЕДМЕТ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ*
- Плисюк Н.М.** 711
*ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗАПОДІЯННЯ СМЕРТІ ЛЮДИНИ ЧЕРЕЗ
НЕОБЕРЕЖНІСТЬ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ*
- Сивицький В.С.** 722
*НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД*
- Форостяний А.В., Заїка С.О.** 734
*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСТАВИ ЯК ЗАПОБІЖНОГО
ЗАХОДУ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ*

Шарков О.О. 746
*ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
ВИКОНАВЦЯ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ПОЛЬЩІ*

СЕРІЯ «Психологія»

Vasilenko I.A. 758
*THEORETICAL ASPECTS OF PROFESSIONALLY IMPORTANT QUALITIES
OF A PSYCHOLOGIST*

Богач О.В., Чумак О.О. 771
*ОСОБЛИВОСТІ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я УКРАЇНЦІВ, ЯКІ
ПЕРЕБУВАЮТЬ У НІМЕЧЧИНІ ЯК ВИМУШЕНІ ПЕРЕСЕЛЕНЦІ*

Большакова А.М. 781
*САМОЗДІЙСНЕННІСТЬ У СУБ'ЄКТИВНІ КАРТИНІ ЖИТТЄВОГО
ШЛЯХУ. РЕСУРСНІ ТА СТАГНАЦІЙНІ ВИМІРИ*

Василик О.М. 794
*ПРОГРАМА ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФОРМУВАННЯ
ЗДАТНОСТІ ДО ВИКОРИСТАННЯ «М'ЯКОЇ СИЛИ» У ЖІНОК-
МЕНЕДЖЕРІВ*

Гордієнко А.В. 810
*ДЕТЕРМІНАНТИ ПРОДУКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ В
УМОВАХ ОНЛАЙН НАВЧАННЯ*

Дзюбко Л.В., Мельник І.В. 825
*ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ У СТАНІ ХРОНІЧНОГО
СТРЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ*

Дідух М.М., Мужанова Н.В. 839
*ВІРА ЯК УМОВА РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІЛОТІВ
ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ*

Дроздова Л.В. 850
*ПОЛІГРАФ У ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ: ІСТОРІЯ,
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ*

Каршук Ю.Я., Хрущ О.В., Федик О.В. 863
ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ВИВЧЕННЯ ПАМ'ЯТІ

Ковиліна В.Г., Коломацька А.Ю. 877
*ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ СІМЕЙ
ЩО МАЮТЬ ПРОБЛЕМНИХ ДІТЕЙ*

- Малімон Л.Я., Балабус В.А., Малімон В.Ю.** 888
ОСОБЛИВОСТІ КОПІНГ-ПОВЕДІНКИ ОСІБ ІЗ ДОМІНУВАННЯМ СИМПТОМАТИКИ ВТОРГНЕННЯ ЯК НАСЛІДКУ ТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСУ
- Неграш О.І.** 900
ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИЧИН СХИЛЬНОСТІ ДО ВІДТЕРМІНУВАННЯ ЗАВДАНЬ У МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ
- Петрушенко В.В.** 913
ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЙНО-ЦІННІСНОГО КОМПОНЕНТУ В СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНОЇ СВІДОМОСТІ ПРАВНИКА НА РІЗНИХ ЕТАПАХ КАР'ЄРНОГО РОЗВИТКУ
- Пономаренко Я.С.** 929
АНАЛІЗ СТРЕСОВИХ ЧИННИКІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПІД ЧАС ВІЙНИ
- Слободиська О.А.** 942
ВИКОРИСТАННЯ КВЕСТ-ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІСТОРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН
- Чекаловська Г.З., Молочинська Н.М.** 953
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТРАВМ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНОЇ РОБОТИ ЩОДО ЇХ ПОДОЛАННЯ
- Яковицька Л.С., Нестерчук Н.Є.** 966
ПСИХОЛОГІЧНІ СКЛАДОВІ ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ МЕНЕДЖЕРОМ
- Яценко Н.В., Сомова О.О., Свірін Ю.В.** 979
ПСИХОМЕТРИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ КОРОТКОГО ОПИТУВАЛЬНИКА СУЇЦИДАЛЬНОЇ КРИЗИ – АДАПТОВАНОГО (КОСА): ВИБІРКА КОМБАТАНТІВ ДЕСАНТНО-ШТУРМОВИХ ВІЙСЬК

УДК 336.14:368

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-8\(50\)-460-468](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-8(50)-460-468)

Крушинська Алла Вікторівна к.е.н., доцент, кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, Хмельницький університет управління і права імені Леоніда Юзькова, вул. Героїв Майдану, 8, м. Хмельницький, 29000, тел.: (0382) 71-80-00 <https://orcid.org/0000-0002-0523-3423>

Бурбела Алла Леонідівна викладач, кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, Хмельницький університет управління і права імені Леоніда Юзькова, вул. Героїв Майдану, 8, м. Хмельницький, 29000, тел.: (0382) 71-80-00, <https://orcid.org/0009-0003-6463-0458>

СТРАТЕГІЇ ОПТИМІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ: СТРАХОВІ МЕХАНІЗМИ У БОРОТЬБІ З ТУБЕРКУЛЬОЗОМ

Анотація. У статті проведено комплексний аналіз фінансового забезпечення заходів протидії туберкульозу в Україні та досліджено потенціал впровадження страхових механізмів як альтернативного джерела фінансування. Незважаючи на зусилля влади, проблема поширення туберкульозу залишається актуальною в Україні. Питання фінансування є ключовим викликом, оскільки державних коштів недостатньо для ефективної боротьби з цією хворобою. Ситуація підкреслює нагальну потребу в пошуку додаткових ресурсів та оптимізації існуючих програм протидії туберкульозу для досягнення кращих результатів у подоланні цієї загрози здоров'ю населення.

Автори здійснили оцінку поточного стану фінансування протидії туберкульозу та його впливу на державний бюджет, а також розглядають можливості оптимізації бюджетних витрат через впровадження страхування від туберкульозу. На основі проведеного дослідження розроблено рекомендації щодо інтеграції державного та страхового секторів медицини для вдосконалення механізмів фінансування та визначено потенційні економічні та соціальні ефекти від впровадження страхування як інструменту фінансування заходів контролю туберкульозу в Україні.

Дане дослідження базується на комплексному аналізі фінансових і статистичних даних, інформації страхових організацій, стратегічних планів боротьби з туберкульозом та епідеміологічних показників.

У статті також висвітлюються проблеми та виклики, пов'язані з впровадженням страхування від туберкульозу в Україні, зокрема питання доступності страхових послуг для різних верств населення. На основі

проведеного аналізу, автори формулюють конкретні рекомендації щодо впровадження страхових механізмів у систему фінансування протитуберкульозних заходів в Україні, включаючи необхідні законодавчі зміни, організаційні заходи та етапи реалізації.

Ключові слова: соціальне страхування, джерела фінансування, державний бюджет, медичне страхування, фінансування заходів.

Krushynska Alla Viktorivna Ph.D. in Economics, Associate Professor, Department of Finance, Banking, Insurance and Stock Market, Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law, 8 Heroiv Maidanu St., Khmelnytskyi, 29000, tel.: (0382) 71-80-00, <https://orcid.org/0000-0002-0523-3423>

Burbela Alla Leonidivna Lecturer, Department of Finance, Banking, Insurance and Stock Market, Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law, 8 Heroiv Maidanu St., Khmelnytskyi, 29000, tel.: (0382) 71-80-00, <https://orcid.org/0009-0003-6463-0458>

STRATEGIES FOR OPTIMIZING BUDGET FINANCING: INSURANCE MECHANISMS IN THE FIGHT AGAINST TUBERCULOSIS

Abstract. The article provides a comprehensive analysis of financial support for tuberculosis control measures in Ukraine and explores the potential of implementing insurance mechanisms as an alternative source of funding. Despite government efforts, the problem of tuberculosis spread remains relevant in Ukraine. Financing is a key challenge, as state funds are insufficient for effective control of this disease. The situation underscores the urgent need to find additional resources and optimize existing tuberculosis control programs to achieve better results in overcoming this public health threat.

The authors assessed the current state of tuberculosis control financing and its impact on the state budget, as well as considered opportunities to optimize budget expenditures through the introduction of tuberculosis insurance. Based on the conducted research, recommendations for integrating the state and insurance sectors of medicine to improve financing mechanisms were developed, and potential economic and social effects of implementing insurance as a tool for financing tuberculosis control measures in Ukraine were identified.

This study is based on a comprehensive analysis of financial and statistical data, information from insurance organizations, strategic plans for tuberculosis control, and epidemiological indicators.

The article also highlights the problems and challenges associated with the implementation of tuberculosis insurance in Ukraine, particularly the issue of

accessibility of insurance services for different population groups. Based on the analysis, the authors formulate specific recommendations for implementing insurance mechanisms in the system of financing anti-tuberculosis measures in Ukraine, including necessary legislative changes, organizational measures, and implementation stages.

Keywords: social insurance, funding sources, state budget, health insurance, financing of measures.

Постановка проблеми. Метою статті є аналіз поточного стану фінансування заходів контролю туберкульозу в Україні та його впливу на державний бюджет, дослідження потенціалу використання страхових механізмів як альтернативного джерела фінансування, оцінка можливостей оптимізації бюджетних витрат через впровадження страхування від туберкульозу, розробка рекомендацій щодо впровадження страхових механізмів для фінансування заходів боротьби з туберкульозом з метою зменшення навантаження на державний бюджет, а також визначення потенційних економічних та соціальних ефектів від впровадження страхування як інструменту фінансування заходів контролю туберкульозу в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Визначні науковці такі, як Ю. І. Фещенко, В. М. Мельник, А. А. Супрун та В. Д. Базилевич зробили вагомий внесок у дослідження проблем контролю та фінансування туберкульозу в Україні. Вони ретельно вивчили чинні фінансові механізми та запропонували інноваційні підходи до оптимізації бюджетного фінансування протитуберкульозних заходів. Особливу увагу дослідники приділили впровадженню системи медичного страхування як перспективного інструменту для покращення фінансового забезпечення боротьби з туберкульозом.

Мета статті - провести комплексний аналіз фінансового забезпечення заходів протидії туберкульозу в Україні та дослідити потенціал впровадження страхових механізмів як альтернативного джерела фінансування.

Виклад основно матеріалу. У світі існують три основні моделі фінансування охорони здоров'я населення: державна; приватна; страхова. За першою моделлю фінансування охорони здоров'я здійснюється переважно з бюджету за рахунок податків і зборів з підприємств і населення. Приватна модель охорони здоров'я базується на ринкових принципах, де медичні послуги надаються приватними закладами та оплачуються безпосередньо пацієнтами або через приватне страхування. Однак, ця система може створювати нерівність у доступі до медичної допомоги, оскільки її доступність часто залежить від фінансових можливостей індивіда. страхова модель медицини базується на принципі солідарності, де медичні послуги фінансуються за рахунок обов'язкових страхових внесків громадян та

роботодавців. У цій системі страхові фонди акумулюють кошти та оплачують медичні послуги, які надаються пацієнтам, забезпечуючи таким чином загальний доступ до охорони здоров'я та розподіляючи фінансові ризики між усіма застрахованими особами.

В Україні склалася парадоксальна ситуація у сфері охорони здоров'я. Формально система залишається державною, але на практиці функціонує як приватна. Лікарі державних медичних установ часто надають платні послуги, використовуючи при цьому ресурси та обладнання, що належать державі. Така модель охорони здоров'я в Україні може бути охарактеризована як гібридна (тіньова), де офіційна державна система переплітається з неофіційними приватними практиками.

Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування", ухвалений у 1998 році, став основоположним нормативно-правовим актом, що заклав фундамент системи соціального страхування в державі. Однак, станом на 2024 рік, всупереч початковим намірам, впровадження загальнодоступного медичного страхування в Україні не досягло очікуваних результатів. Аналіз поточної ситуації свідчить про те, що медичне страхування залишається прерогативою переважно великих корпоративних структур, тоді як для малозабезпечених верств населення воно залишається недоступним через фінансові обмеження.

В соціальній структурі серед вперше виявлених хворих на туберкульоз переважають соціально-незахищені верстви населення: безробітні, особи, що виїжджають на заробітки за межі області та країни, значна частина осіб, що повернулися із закладів пенітенціарної системи та особи ромської народності.

У державних стратегічних документах [3] туберкульоз віднесено до хвороб, які безпосередньо впливають на погіршення якості та тривалості життя, спричиняють найбільший негативний соціальнодемографічний та економічний вплив. Протидія таким захворюванням є одним із пріоритетів державної політики у сфері охорони здоров'я та соціального розвитку. Однак, у Звіті про результати аудиту ефективності виконання заходів з протидії захворюванню на туберкульоз, оприлюдненому Рахунковою палатою у серпні 2020 року, відзначено, що державна політика, сформована Міністерством охорони здоров'я України у сфері протидії захворюванню на туберкульоз, не забезпечує ефективною відповіді на його епідемію. Захворюваність на туберкульоз в Україні вже 25 років перевищує епідемічний поріг (50 випадків на 100 тис. населення). За даними ВООЗ, 25% випадків залишаються невиявленими. Без змін у підходах до боротьби з хворобою, Україна не досягне цілей Глобальної стратегії ВООЗ до 2035 року. Йдеться про зменшення рівня захворюваності нижче 10 випадків на 100 тис. населення, зменшення кількості смертей від туберкульозу на 95% і зниження показника захворюваності на 90% в порівнянні з 2015 роком.

Аудит показав, що МОЗ та "Центр громадського здоров'я" не забезпечили перехід від донорського до державного фінансування програм протидії туберкульозу. Це створює ризики недофінансування у майбутньому. За 2018-2020 роки Глобальний фонд надав \$55,6 млн, але МОЗ не контролювало їх використання [4].

В Україні основним джерелом фінансування протидії туберкульозу є державний бюджет. Виділення коштів здійснюється через річний державний бюджет, який приймається Верховною Радою. Загальна сума коштів, виділених на протидію туберкульозу, залежить від призначеного фінансування на охорону здоров'я та спеціальні програми, що мають боротися з цією хворобою. Ці кошти можуть бути виділені на різні види діяльності, такі як діагностика, лікування, популяризація освітніх кампаній, покращення інфраструктури та ін.

Україна також отримує донорську підтримку від міжнародних партнерів для реалізації комплексних заходів з протидії туберкульозу. ВООЗ, Глобальний фонд боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією (The Global Fund), а також Європейський Союз надають технічну допомогу і фінансування для запобігання поширенню хвороби, лікування пацієнтів, модернізації інфраструктури медичних закладів. Так, за підтримки ПРООН (Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй) забезпечується постачання діагностичних тестів та лікарських препаратів першої необхідності. Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) є одним з ключових міжнародних донорів, що надають допомогу Україні у протидії епідемії туберкульозу підтримують закупівлі та постачання сучасних систем та тестів для молекулярної діагностики туберкульозу. Зокрема, забезпечення лабораторій обладнанням GeneXpert.

Завдяки успішній співпраці МОЗ із міжнародними донорами важливі профілактичні та просвітницькі ініціативи втілюються в життя на регіональному рівні. Програми розраховані передусім на вразливі категорії - люди без постійного місця проживання, мігранти, малозабезпечені.

Місцеве самоврядування в Україні залучається до фінансування заходів з протидії туберкульозу шляхом співфінансування регіональних програм, реалізації власних місцевих проектів та ініціатив, а також забезпечення життєдіяльності комунальних протитуберкульозних закладів. За рахунок місцевих бюджетів здійснюється як поточне утримання закладів та хворих, так і впровадження додаткових заходів із посилення профілактики та боротьби з туберкульозом відповідно до регіональних потреб.

Після проведеного аналізу джерел фінансування з'ясувалося, що на фінансування протидії туберкульозу має постійний дефіцит коштів. З огляду на це, доцільно розглянути альтернативні методи фінансування, зокрема систему страхування.

Ця система може включати як державне страхування, так і залучення страхових компаній. Такий підхід дозволить диверсифікувати джерела фінансування, збільшити обсяг доступних ресурсів та забезпечити більш стабільне і довгострокове фінансування програм боротьби з туберкульозом.

У контексті фінансування лікування та профілактики туберкульозу для малозабезпечених верств населення оптимальним підходом вбачається впровадження гібридної моделі, яка інтегрує елементи державної та страхової медицини. Така система дозволяє диверсифікувати джерела фінансування та підвищити ефективність розподілу ресурсів. Мультиmodalний підхід до фінансування охорони здоров'я створює передумови для забезпечення універсального доступу до медичних послуг, одночасно оптимізуючи економічну ефективність системи. Поєднання державних механізмів та страхових інструментів потенційно сприяє формуванню стійкої та адаптивної моделі охорони здоров'я, здатної ефективно реагувати на виклики у сфері боротьби з туберкульозом.

При впровадженні обов'язкового медичного страхування в Україні важливою є необхідність забезпечити належне фінансування лікування та профілактики туберкульозу. У разі, якщо управління страхуванням здійснюватиметься Державним фондом, необхідно забезпечити окреме бюджетне асигнування на видатки, пов'язані з туберкульозом. Якщо ж до процесу будуть залучені приватні страхові компанії, законодавча база має містити положення, які гарантуватимуть покриття всіх витрат, пов'язаних із лікуванням та профілактикою туберкульозу.

Необхідно буде створити реєстр осіб, які хворіли на туберкульоз до впровадження страхування, і забезпечити їх лікування за рахунок бюджету. Це дозволить дотримуватися принципу ймовірності настання страхового випадку.

Поступовий перехід фінансового навантаження з державного бюджету до страхового фонду протягом певного часу сприятиме ефективному фінансуванню програми DOTS та забезпечить швидке накопичення ресурсів для профілактичних заходів.

Впровадження обов'язкового медичного страхування викликає сумніви через відсутність відповідного законодавства. Зважаючи на складні політичні та економічні умови в Україні, ухвалення Закону "Про обов'язкове медичне страхування" затягується, і найближчим часом його прийняття мало ймовірне.

Другий варіант передбачає створення спеціалізованого страхового фонду, спрямованого виключно на боротьбу з туберкульозом та пов'язаними захворюваннями. Хоча це також вимагатиме законодавчих змін, масштаб цих змін буде меншим порівняно з першим варіантом. Внески до фонду будуть обов'язковими, але оскільки він покриватиме лише одне захворювання, вони не будуть значними. Водночас, ресурсів фонду вистачатиме як для лікування

пацієнтів, так і для профілактичних заходів. Успішним прикладом реалізації подібної моделі фінансування є досвід Японії, де функціонує санітарний фонд для превентивних заходів.

В Україні неправильно підходять до питання добровільного медичного страхування.

Клієнтами страхових компаній частіше стають підприємства та особи з доходами вище середнього рівня. Це пояснюється тим, що такі клієнти мають фінансові можливості оплачувати страхові послуги та зазвичай більше дбають про своє здоров'я. Вони також мають нижчий ризик захворювання на серйозні хвороби, зокрема туберкульоз, порівняно з менш забезпеченими верствами населення. Страховики охоче працюють з цією категорією клієнтів, оскільки вони є менш ризиковими та більш прибутковими для компаній.

Таблиця №1

Порівняння страхових компаній щодо наявності покриття туберкульозу

№ п/п	Назва страхової компанії	Інфекційні та паразитарні хвороби	Хвороби дихання	Вийнятки та обмеження
1	Приватбанк	ТБ вперше виявлений		
2	ТАС			+
3	PZU			+
4	MetLife		У переліку захворювань хвороб дихання	+
5	UNIQUA	ТБ вперше виявлений		
6	ARX	Діагностика та лікування Туберкульозу виявленого вперше під час дії Договору		
7	ІНГО			Для іноземців та віп персон
8	Universalna	Програма «СНІД, гепатит, туберкульоз»		

Джерело: 5

Аналіз деяких провідних страхових компаній свідчить про тривожну тенденцію щодо страхування клієнтів від захворювання на туберкульоз. Виявлено, що ці компанії демонструють значну неохоту до надання страхового покриття на випадок настання захворювання на туберкульоз та особам, які страждають твже на це захворювання.

Більше того, дослідження показує, що туберкульоз часто включається до переліку обмежень у страхових полісах. Це означає, що навіть якщо клієнт має діючий страховий поліс, витрати, пов'язані з лікуванням туберкульозу, можуть не покриватися страховкою.

Така ситуація створює значні перешкоди для доступу до якісної медичної допомоги для пацієнтів з туберкульозом.

Програма страхування від компанії Universalna пропонує унікальне рішення для покриття витрат, пов'язаних з туберкульозом в Україні. На відміну від багатьох провідних страхових компаній, які неохоче надають покриття для цього захворювання, Universalna забезпечує фінансову підтримку у випадку смерті, встановлення первинної інвалідності та тимчасової непрацездатності через туберкульоз. Ця програма не лише покращує доступ до медичних послуг та зменшує соціальну стигму, пов'язану з хворобою, але й допомагає полегшити економічний тягар на систему охорони здоров'я, надаючи важливу підтримку пацієнтам та їхнім сім'ям.

Висновки. Ситуація з туберкульозом в Україні характеризується зростанням захворюваності, що пов'язано з економічними та геополітичними викликами. Особливо вразливими до цієї хвороби є групи населення з низьким рівнем доходу. Бюджетного фінансування для профілактики та лікування туберкульозу недостатньо, навіть з урахуванням підтримки міжнародних організацій та благодійних фондів. Тому створення спеціалізованих фондів та розширення страхового покриття для лікування і профілактики туберкульозу є альтернативним джерелом додаткового фінансування. Спеціалізовані фонди могли б забезпечити цільове фінансування програм скринінгу, ранньої діагностики та ефективного лікування. Впровадження страхового покриття для туберкульозу допомогло б зменшити фінансовий тягар на державний бюджет та покращити ефективність використання коштів у сфері охорони здоров'я. Крім того, страхове покриття значно полегшить економічний тиск на пацієнтів, особливо враховуючи, що значна частка хворих на туберкульоз в Україні належить до малозабезпечених верств населення.

Ці ініціативи мають потенціал суттєво покращити доступ до медичних послуг та якість життя вразливих груп населення. Вони також сприятимуть створенню більш справедливої та ефективної системи охорони здоров'я, здатної адекватно реагувати на виклики, пов'язані з туберкульозом в Україні.

Література:

1. Супрун А. А. Використання страхових механізмів для фінансування заходів боротьби з епідемією туберкульозу в Україні. *Наукові записки. Серія "Економіка". Фінансова система України*. 2008. Вип. 10, ч. 1. С. 434-442.

2. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Закон України від 23.09.1999 № 1105-XIV. Станом на: 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14> (дата звернення: 15.08.2024).

3. Про схвалення Державної стратегії протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам до 2030 року. Розпорядження Кабінету міністрів України від 27.11.2021 № 1415-р. URL: <https://moz.gov.ua/uk/derzhavna-strategija-protidii-vil-infekciisnidu-tuberkulozuta-virusnim-gepatitam-do-2030-roku> (дата звернення: 15.08.2024).

4. Звіт про результати аудиту ефективності виконання заходів з протидії захворюванню на туберкульоз. Рахункова палата України від 18.08.2020 № 22–22020. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2020/22-2_2020/Zvit_22-2_2020.pdf (дата звернення: 15.08.2024).

5. Форіншурер. Журнал про страхування. URL: <https://forinsurer.com> (дата звернення: 15.08.2024).

References:

1. Suprun A. A. (2008) Vykorystannia strakhovykh mekhanizmiv dlia finansuvannia zakhodiv borotby z epidemiieiu tuberkulozu v Ukraini [The use of insurance mechanisms for financing tuberculosis control measures in Ukraine]. *Naukovi zapysky. Seriya "Ekonomika". Finansova systema Ukrainy*. 2008. Vyp. 10, ch. 1. S. 434-442. [in Ukrainian]

2. Zakon Ukrainy "Pro zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia" № 1105-XIV vid 23 serpen 1999. [Law of Ukraine "On Compulsory State Social Insurance" from August 23 1999, № 1105-XIV]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14> [in Ukrainian] (accessed: 15.08.2024)

3. Rozporiadzhennia "Pro skhvalennia Derzhavnoi stratehii protydii VIL-infektsii/SNIDu, tuberkulozu ta virusnym hepatytam do 2030 roku" vid 27.11.2021 № 1415-r. [On the approval of the State Strategy for Combating HIV/AIDS, Tuberculosis, and Viral Hepatitis until 2030. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine from November 2021 № 1415-r.]. moz.gov.ua. Retrieved from <https://moz.gov.ua/uk/derzhavna-strategija-protidii-vil-infekciisnidu-tuberkulozuta-virusnim-gepatitam-do-2030-roku> [in Ukrainian] (accessed: 15.08.2024)

4. Zvit pro rezultaty audytu efektyvnosti vykonannia zakhodiv z protydii zakhvoriuvanniu na tuberkuloz. [Report on the results of the audit of the effectiveness of measures to combat tuberculosis. The Accounting Chamber of Ukraine from August 18 2020 № 22-22020.] rp.gov.ua. Retrieved from https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2020/22-2_2020/Zvit_22-2_2020.pdf [in Ukrainian] (accessed: 15.08.2024)

5. Forinshurer. *Zhurnal pro strakhuvannia*. Retrieved from <https://forinsurer.com> [in Ukrainian] (accessed: 15.08.2024)